

Huvudman

Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter org. nr. 886500-9610
info@edenskolan.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Edenskolan i Bollnäs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter att senast den **fredag den 30 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att undervisningen ska ges av legitimerade och behöriga lärare samt betygssättning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter ska vidta följande åtgärder

Undervisning ska ges av legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. För det fall huvudmannen avser att för undervisningen använda lärare utan legitimation och/eller rätt behörighet, inkom med en motivering till varför aktuella lärare är lämpliga att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Inkom även med underlag som styrker deras erfarenhet och utbildningsbakgrund. Inkom även med uppgifter om vilka lärare som har anställts och underlag som styrker deras legitimation och behörighet. Detta gäller rekrytering som genomförs under perioden den 11 mars 2024 till och med den 30 augusti 2024. Redogör även för eventuella lärare som anställts under perioden den 19 oktober 2023 till och med den 10 mars 2024. (2 kap. 13 och 17–18 §§ skollagen).

Betygssättning

2. Se till att betygssättningen sker i enlighet med författningarna (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter en anmärkning avseende brister rörande allsidighet, saklighet och vetenskaplig grund. Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter ska senast **fredag den 30 augusti 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser garantin för tidiga stödinsatser samt studiehandledning på modersmålet.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:6785) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2023 inlett en tillsyn av Edenskolan i Bollnäs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Edenskolan följer gällande bestämmelser om att undervisning ska ges av legitimerade och behöriga lärare, betygssättning, allsidighet, saklighet och vetenskaplig grund, garantin för tidiga stödinsatser samt studiehandledning på modersmålet.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 17 oktober 2023 och 19 oktober 2023. Representant för huvudmannen har också intervjuats. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens utredning framgår att all undervisning på Edenskolan bedrivs av olegitimerade och därmed obehöriga lärare då Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter helt saknar legitimerade och behöriga lärare. Av intervjuer framgår att skolan för 4–5 år sedan hade en legitimerad lärare anställd. Det framgår av intervjuer att flera av skolans lärare har varit anställda i andra roller, som matbespisning, städare eller assistenter, innan de blivit anställda som lärare. En lärare har varit på skolan i 24 år i olika roller, nu är hen lärare och specialpedagog, men saknar specialpedagogutbildning. En lärare har arbetat på skolan i 23 år, men undervisat i 5–7 år. Rektorn som också undervisar i flera ämnen har varit rektor på skolan sedan skolan startade 1998. Av personalförteckningen framgår att rektorn har en kortare pedagogisk högskoleutbildning (60 HP), samt att en lärare har påbörjat en lärarutbildning. Lärare i slöjd och lärare i hem- och konsumentkunskap har arbetserfarenhet inom områden som är relaterade till ämnena. Det framgår ingen

annan relevant utbildning av personalförteckning eller intervjuer. På frågan om skolans lärare har anställts för att de har en relevant utbildning svarar rektorn att de har anställts för att de är lämpliga för de uppgifter de har fått.

Enligt skriftliga uppgifter inhämtade från huvudmannen har huvudmannen använt sig av undantagsreglerna i 2 kap. 18–19 §§ skollagen för att låta obehöriga undervisa på skolan.

Skolinspektionen har begärt in huvudmannens försök att rekrytera legitimerade och behöriga lärare under 2022 och 2023. Huvudmannen har redovisat följande. Huvudmannen har annonserat efter lärare i matematik och naturorienterande ämnen i årskurs 7–9 samt efter lärare i årskurs 1–3 hos Arbetsförmedlingen. Skolan har även annonserat generellt efter lärare utan att ange ämnen eller årskurser på Facebook och i tidningen Världen idag. Rektorn och skolchefen uppger i intervju att huvudmannen har gjort tillräckliga försök att rekrytera lärare. I huvudmannens yttrande anges även att de ringer runt till kända lärare och pensionerade lärare samt att de söker via skolnätverk. Efter Skolinspektionens tillsynsbesök har de haft intervju med tre behöriga lärare, varav två tackat nej och en inte har bestämt sig.

Huvudmannen uppger i yttrande att en lärare som har påbörjat men inte slutfört lärarutbildning har gjort hälften av rektorsutbildningen och att hen kommer att läsa VAL (vidareutbildning av lärare).

Huvudmannen uppger att skolan har kompetenta lärare med mångårig erfarenhet av att arbeta med undervisning. Majoriteten av dem har arbetat som lärarassistenter eller liknande tillsammans med behöriga lärare. Vidare uppger huvudmannen att samtliga lärare planerar undervisning utifrån läroplanen, att lärare har varierade metoder och arbetssätt samt att lektionerna ger utrymme till samtal och variation.

Av Skolinspektionens utredning framgår att en stor del av undervisningen består av lektioner med i huvudsak ett moment, enskilt arbete i läromedel. Under dessa lektioner arbetar eleverna i tysthet utan interaktion med läraren. Flera lärare planerar också undervisningen utifrån annat än kursplanen, till exempel läromedlet. I undervisningen i några årskurser anser rektorn att det behövs mer struktur i undervisningen. Av flera observerade lektioner är det osäkert när lektionen börjar och slutar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning, som huvudregel, får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den

undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165, s. 261). Att en skola har tillräckligt med lärarresurser, både vad gäller omfattning och kvalitet, är en central förutsättning för att elever ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd och för att utbildningen i övrigt ska hålla en hög kvalitet (prop. 2013/14:112, s. 47).

För att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (prop. 2009/10:165, s. 268 f). Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det (prop. 2010/11:20 s. 84 f). Beträffande bestämmelsens andra stycke anges att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 653)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vid Edenskolan när det gäller att undervisningen ska ges av legitimerade och behöriga lärare. Utredningen visar att Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter helt och hållet saknar legitimerade och därmed behöriga lärare. Skollagens krav på legitimation och behörighet trädde i kraft 2011. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att trots att verksamheten vid Edenskolan bedrivits under lång tid så har skolan inte en enda legitimerad lärare.¹

Huvudregeln i skollagen är att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Av både lag och förarbeten framgår att användande av lärare utan legitimation och utan rätt behörighet endast ska ske undantagsvis och under en begränsad tid. Av förarbetena framgår vidare att huvudmannen är skyldig att försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som ska bedrivas. Härvid ingår att dels försöka rekrytera behöriga lärare, dels att vid tjänstefördelning av befintlig personal planera så att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet för aktuella ämnen och

¹ Som jämförelse var andelen lärare med legitimation och behörighet i minst ett ämne i de kommunala skolorna i Bollnäs kommun 73,1 procent (Skolverket 2022/23).

årskurser. Det finns av nödvändighet undantag från kraven på legitimation och behörighet. Det handlar i första hand om att undervisningen inte ska kunna hindras enbart därför att det saknas lärare med den utbildning som krävs.

De skäl som huvudman och rektor angett för att inte låta lärare undervisa i enlighet med sin ämnesbehörighet är inte godtagbara skäl för att motivera avsteg från skollagens krav om att elever i så hög utsträckning som möjligt ska få undervisning av behöriga lärare. Vidare framgår att flera av de undervisande lärarna utöver bristande behörighet även saknar relevant utbildning.

Skolinspektionen bedömer att författningarnas krav att endast den som har legitimation som lärare och behörig för viss undervisning får bedriva undervisning inte är uppfyllt i verksamheten i något ämne.

Skolinspektionen bedömer vidare att avsaknaden av legitimerade och behöriga lärare påverkar utbildningen, bland annat planering av undervisningen, ledningen av lärandeprocessen, möjligheten att genom strukturerad undervisning ge ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd, att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i dess olika former samt möjligheten att identifiera elever i behov av stöd. Avsaknaden av legitimerade och behöriga lärare har även påverkat området betygssättning, se nedan.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har under tillsynen granskat skolans betygskataloger för hösten 2022 och våren 2023. Av dessa framgår att rektorn signerat samtliga betyg på skolan. Utredningen visar också att det inte finns någon legitimerad lärare på skolan.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter inte lever upp till författningarnas krav när det gäller betygssättning.

Av utredningen framgår att det inte finns någon legitimerad lärare på skolan och att rektorn signerat samtliga betyg på skolan. Enligt skollagen får en lärare som saknar lärarlegitimation inte sätta betyg självständigt utan ska göra det tillsammans

med en legitimerad lärare. Båda lärarna ska signera i betygskatalogen. Rektorn kan inte ta rollen som medbedömande. Rektorns möjlighet att enligt skollagen besluta om betyg syftar på situationer då två (eller fler) lärare inte kommer överens om betygssättningen. Rektorn kan inte vara ensam beslutsfattare när det gäller betyg.

Då det inte finns någon lärare som är legitimerad, och därmed behörig att sätta betyg, har rektorn inte haft annat val än att sätta betygen på skolan. Detta innebär dock att betygssättningen inte har skett i enlighet med författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Bollnäs Bibelcenters verksamhet vid Edenskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisning ges av legitimerad och behöriga lärare och betygssättning. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Allsidighet, saklighet och vetenskaplig grund

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har som del i utredningen ställt frågor till lärare om hur religiösa myter tas upp i undervisningen. Detta gäller framför allt undervisningen i skolans val kristendom, vilket är en fördjupning av ämnet religionskunskap, men även andra ämnen.

Skolan har två lärare som undervisar i skolans val kristendom. Den ena läraren uppger att hen till exempel har gått igenom berättelserna om Adam och Eva samt Jona, men att hen inte pratar om sanningshalten i berättelsen. Hen brukar inte prata om skapelsen, men om de gör det så säger hen att det står så i Bibeln, men det finns andra teorier som Big bang eller andra religioner. Hen tar inte ställning för det ena eller andra. Skolchefen är den andra läraren i skolans val kristendom. Han uppger i intervju att han lär ut att enligt Bibeln och kristendomen har Adam och Eva samt Noa och floden hänt på riktigt. Skolchefen uppger också i intervju att det är viktigt att vuxna att inte styr in eleverna mot det ena eller andra, utan låter dem reflektera.

Huvudmannen uppger bland annat följande i sitt yttrande över tjänsteanteckningen efter tillsynsbesöket. Undervisningen utgår från vetenskaplig grund och har självklart inte gett argument för att Adam och Eva eller Noas ark hänt på riktigt. Lärare ska inte ta ställning i sin undervisning. Att förklara att dessa händelser inte har hänt kan tolkas som ett ställningstagande, vilket går emot principen om icke-konfessionell undervisning. Elever kan ha religiösa trosuppfattningar och de måste man undvika att förlöjliga eller att attackera.

Undervisningen ska skapa en trygg och inkluderande miljö där eleverna kan utveckla sina egna insikter och respektera mångfalden av åsikter och trosliv. Vidare uppger huvudmannen att ett lämpligt sätt att närma sig frågor om religion och vetenskap i undervisningen är att betona skillnaden mellan vetenskapliga förklaringar och religiösa övertygelser. Big bang-teorin till exempel är en vetenskaplig modell som beskriver universums ursprung baserat på observationer och evidens. Å andra sidan är skapelseberättelser, om dessa refereras till som en religiös övertygelse, en del av vissa trosuppfattningar och heliga skrifter. Läraren kan betona att det finns olika sätt att förstå världens ursprung, och att vetenskap och religion ibland syftar till olika saker. Att uppmuntra elever att utforska och förstå olika perspektiv, samtidigt som man respekterar andras övertygelser och val, är en viktig del av en inkluderande undervisningsmiljö.

Rättslig reglering

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund (1 kap. 5 § tredje stycket skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat följande. De nationella styrdokumenterna ger läraren utrymme att välja innehåll och metoder för att nå målen. Detta kräver ett vetenskapligt förhållningssätt i bemärkelsen att kritiskt granska, att pröva och att sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang. Arbetet i skolan med att välja innehåll och metod och att värdera resultatet ska därför präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevant forskning och beprövad erfarenhet. (...) Utbildningen, och de läroplaner och kursplaner som styr den, vilar självklart på forskningsbaserad grund och beprövad erfarenhet. (...) Regeringen förslår formuleringen "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet". Både utbildningens innehåll och den pedagogik som används omfattas av bestämmelsen. Formuleringen tydliggör också lärares ansvar att bedriva en undervisning som vilar på vetenskaplig grund. (prop. 2009/10:165, s. 223 f.)

Undervisningen vid fristående skolor ska vara icke-konfessionell (1 kap. 7 § skollagen).

I en utbildning med konfessionell inriktning får undantag från det som anges i 5 § tredje stycket om att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet enbart göras för konfessionella inslag (1 kap. 7 b § skollagen).

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22) avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, anges bland annat följande. Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell. Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i denna läroplan och klart ta avstånd från det som strider mot dem.

Undervisningen i grundskolan får omfatta skolans val (10 kap. 4 § skollagen).

Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Undervisning i ett ämne inom skolans val ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med kursplanen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. (9 kap. 9 och 11 §§ skolförordningen (2011:185))

Undervisningen som sker inom skolans val i grundskolan i form av fördjupning i bl.a. kristendom måste ske på ett sådant sätt att den fortfarande är icke-konfessionell, dvs. den ska vila på vetenskaplig grund och vara saklig och allsidig. Det innebär bl.a. att det i själva undervisningen inte får förekomma några som helst inslag av utövande bekännelsekaraktär. (prop. 2009/10:165 s. 227)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter brister när det gäller skollagens krav på att utbildningen i grundskolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Utredningen visar att eleverna vid skolan får ta del av en undervisning där vetenskapliga förklaringsmodeller presenteras som jämbördiga med religiösa förklaringsmodeller.

Stiftelsen Bollnäs Bibelcenten har i yttrande tydliggjort sin syn på gränsdragningen mellan vetenskap och religion i undervisningen. Huvudmannen är enligt yttrandet tydlig med att lärarna i undervisningen inte ska ta ställning för eller emot religiösa utsagor, varken genom att hävda att de är sanna eller genom att förklara att de inte är det. Huvudmannen för ett resonemang om att en lärare som tar ställning mellan religiösa berättelser och vetenskapliga förklaringar inte respekterar olika elevers trosuppfattningar.

Av intervjuer framgår att undervisningen bedrivs enligt denna gränsdragning. Detta gäller även områden där religiösa myter står i motsats till vetenskapen. Bibliska myter om skapelsen, Adam och Eva eller Noa och floden presenteras som att de enligt Bibeln och kristendomen har hänt, utan att läraren har tagit ställning för eller emot. Det finns exempel på att den bibliska skapelseberättelsen har jämförts med andra religiösa skapelseberättelser och med den vetenskapliga förklaringen, utan att läraren tar ställning för eller emot någon förklaring.

I detta avseende vill Skolinspektionen betona följande. Skollagens krav på att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är en grundläggande princip för utbildningen i svensk skola. Lärare i grundskolan ska enligt skolförfattningarna bedriva en undervisning som vilar på vetenskaplig grund. I detta ingår att bemöta uppfattningar hos elever, som står i strid med vetenskap, med vetenskapliga fakta. Detta innebär att lärare som till exempel möter uppfattningar om att jorden är platt eller att Förintelsen inte ägt rum behöver bemöta dessa åsikter med vetenskapligt grundad kunskap. Motsvarande gäller uppfattningar om att jorden inte är miljarder år gammal eller att bibliska myter som står i strid med vetenskapen, faktiskt ägt rum. Elever kränks inte genom att lärare bemöter dem med vetenskapligt grundad kunskap om hur världen är beskaffad. Även om skolan ska vara öppen för olika sätt att skildra omvärlden och uppmuntra att olika åsikter förs fram innebär detta inte en frihet för lärare att avvika från kursplanernas och ämnesplanernas innehåll och den vetenskapliga

grund som dessa tar sin utgångspunkt i. Enskilda individers privata uppfattningar får inte ges inflytande över undervisningen på ett sätt som riskerar att åsidosätta kraven på saklighet och allsidighet.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Stiftelsen Bollnäs Bibelcenters verksamhet vid Edenskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller allsidighet, saklighet och vetenskaplig grund. Utredningen visar att huvudmannens syn på undervisning på vetenskaplig grund inte är förenlig med författningarna. Utredningen har däremot inte visat annat än att detta i endast begränsad utsträckning faktiskt har påverkat eleverna. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Stiftelsen Bollnäs Bibelcenter en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att skolan använder nationellt kartläggningsmaterial, nationellt bedömningsstöd och nationella prov i årskurs 3 samt att specialpedagogen går igenom resultaten med lärarna. Specialpedagogen uppger i intervju att ett lågt resultat kan innebära att det behövs en extra anpassning eller att en elev behöver anmälas till rektorn för särskilt stöd-utredning. Det framgår inte av utredningen att skolan har genomfört någon särskild bedömning av någon elevs kunskapsutveckling utifrån en indikation på att en elev inte kommer att uppfylla kriterierna.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, nationellt bedömningsstöd eller nationellt prov, finns en indikation på att eleven inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska, svenska som andraspråk eller matematik som ska uppfyllas i årskurs 1 och 3. (3 kap. 4 § skollagen)

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar enligt 3 kap. 5 § eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd enligt 3 kap. 7 skollagen. (3 kap. 4 § skollagen)

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 3 kap. 4 §. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § skollagen)

Av förarbetena framgår att syftet med en garanti för tidiga stödinsatser är att den ska garantera att alla elever tidigt får de stödinsatser som de behöver för att uppfylla de kunskapskrav som ska uppfyllas i svenska, svenska som andraspråk och matematik. (prop. 2017/18:195, s. 35)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skriftlig information inhämtad från huvudmannen samt av intervju med specialpedagogen framgår att skolan har identifierat två elever i behov av studiehandledning på modersmålet somaliska. Vidare framgår att skolan har en digital lärplattform som har förbättrade funktioner för bland annat nyanlända elevers behov av studiehandledning på modersmål. Av intervju med skolchefen framgår däremot att det inte finns någon som kan ge studiehandledning åt eleverna.

Huvudmannen uppger i yttrande efter tillsynsbesöket att eleverna har muntlig studiehandledning på modersmålet.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Studiehandledning enligt första eller andra stycket får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att det finns två elever som huvudmannen har identifierat vara i behov av studiehandledning på modersmålet somaliska. Av skolförordningen framgår att studiehandledning på modersmålet är en stödåtgärd som kan ges av en lämplig person på skolenheten eller, om en sådan inte finns, kan

ges där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid. En digital plattform som, enligt Edenskolan, har funktioner för att ge studiehandledning på modersmålet, är alltså inte tillräckligt.

Efter tillsynsbesöket har huvudmannen uppgett att eleverna nu ges studiehandledning på modersmålet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Otto Swedrup.

Utredare Lars-Henrik Bergström har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Charlotte Rosengren medverkat.